

Kroniek 2021

RIK VAN DAELE

22 03 2021

Street artist Eelco bracht een kleurrijke vossige mural aan op de gevel van het creatief bureau Jusbox in de Nieuwstraat in Sint-Niklaas, een kunstwerk in het kader van het kunstenfestival NAFT (22 april tot 2 mei 2021). Rotterdammer Eelco van den Bergh beeldde Reynaert de vos, twee luchtballonnen en een slechtvalk uit (verwijzend naar de slechtvalken die huizen in de plaatselijke Onze-Lieve-Vrouwetoren). De mural (afb. 1) kwam tot stand dankzij curator Bart Warnier van Wham Office.

Zie <https://www.hln.be/sint-niklaas/nieuwe-mural-in-nieuwstraat-street-artist-eelco-bijt-spits-af-in-aanloop-naar-kunstenfestival-naft~a6aede17/>.

2 04 2021

Begin april werd bij uitgeverij Van Oorschot de nieuwe roman *Willem die Madoc maakte* van Nico Dros voorgesteld, een turf van 592 pagina's. Onno Blom vatte het boek in deVolkskrant.nl van 6 mei 2021 (en in de papieren versie van 8 mei) als volgt samen: 'Als de bronnen zwijgen, dan moet de schrijver zijn verbeelding laten spreken. Dat zal Nico Dros, historicus én schrijver, hebben gedacht toen hij in de ban raakte van het mysterie in een aantal van de beroemdste regels uit de middeleeuwse Nederlandse letterkunde: 'Willem die Madocke maecte / Daer hi dicken omme waecte [...]'. In zijn nieuwe, kloeke roman *Willem die Madoc maakte*, heeft Dros de leemte van de geschiedenis gevuld met een verhaal. Of eigenlijk: met een verhaal in een verhaal. De gesjeesde mediëvist dr. Willem de

Reuvere krijgt uit handen van een oude, stervende man drie onschatbaar waardevolle boeken. Twee middeleeuwse drukwerken en één convoluut, een verzamelhandschrift met onbekende teksten. Bij toeval ontdekt Willem dat onder het perkament om de platten van het convoluut een ‘kortschrift’ is verborgen. Zou hij hier te maken hebben met versleutelde aantekeningen voor Madoc? Je hoort de geest van Umberto Eco grinniken.’ En dan begint een lang leesavontuur waarin we Madoc tijdens zijn onwaarschijnlijke tocht doorheen het middeleeuwse Europa volgen. Eind 2021 werd de roman genomineerd voor de Vlaamse literatuurprijs de Boon.

25 06 2021

Sint-Gillis-Waas was in 2020-2021 voorzitter van het Intergemeentelijk Project Het Land van Reynaert. Het voorzitterschap 2020 werd wegens corona uitgebreid met een tweede jaar, maar ook dat jaar bleef stevig in de greep van Covid steken. Drie initiatieven vielen in elk geval in de smaak bij een breed publiek: de opening met #jesuishersinde, de zomerzoektocht die in het teken van Reynaert stond en het aanbrengen van kunstwerken op muren en elektriciteitskasten. Binnen een streetartproject werd het Reynaertverhaal in een hedendaagse context geplaatst. Kunstenaars Ellen De Vos en Lut Vandebos van het collectief KlapRoss brachten een prachtige mural met Hersinde en Reynaert aan op de muren van het voormalige jeugdhuis Den Briel (nabij de kerk in het centrum van de gemeente). (afb. 2) Op diverse bibliotheekfilialen brachten leerlingen van d’Academie mooie tijdelijke zwart-wittekeningen aan. Op elektriciteitskasten in de deelgemeenten prijken Grimbeert, Nobel, Canteclaeer en Cuwaert.

Afb. 2.

Alle locaties werden verbonden via een fietslus (<https://www.sint-gillis-waas.be/fietsroute-streetart>).

11 09 2021

De expo *Vossencovers. Beeldend werk van Lies van Gasse voor Tiecelijn* kwam in 2020 tot stand naar aanleiding van de publicatie van jaarboek 13 van het Reynaertgenootschap. In de tentoonstelling waren originele ontwerpen en schetsen van dertien covers te zien, net als bladwijzers, uitnodigingskaarten en ander beeldend werk van de kunstenares. De expositie liep van 13 november tot 6 december 2020 in Sint-Niklaas, in Stekene (maart-april) en Sint-Gillis-Waas (mei-juni). Ze opende op 11 september in de nieuwe bibliotheek binnen de wallen van Hulst (Vismarkt 1), waar ze te zien was tot 1 november 2021.

12 09 2021

In het Oost-Vlaamse Deinze werd de aftrap gegeven voor VOS, een groots theaterproject van Dimitri Leue dat op 9 september 2022 in première ging in het Leitheater met Han Coucke als Vos en Jits van Belle als Leeuwin in de hoofdrollen.

17 09 2021

Het Stedelijk Museum Alkmaar maakte in 2021 een unieke overzichtstentoonstelling van het werk van de zeventiende-eeuwse landschaps- en marinekunstenaar Allart van Everdingen (Alkmaar 1621-1675). Hij creëerde rond 1670 een serie van 57 etsen van Reynaerts avonturen met levensechte dieren in prachtige landschappen. Als voorbereiding tekende hij veel ontwerpen. Dergelijk werkmateriaal werd veelal na gebruik weggegooid, maar in dit geval bleven veel probeersels/varianten bewaard. Het Stedelijk Museum toonde een bijzondere selectie van ontwerpen, een bruikleen van het British Museum. Rondom de illustraties werd een compacte doe-tentoonstelling voor alle leeftijden uitgewerkt. Het Reynaertluik werd ontwikkeld door kunsthistorica

Marjan Pantjes, die ook de tekst voor de catalogus schreef. Het Reynaertgenootschap adviseerde.

Allart van Everdingen (1621-1675). Het ruige landschap sloot een tijdje vanwege corona maar werd verlengd tot 8 mei 2022.

Zie https://www.youtube.com/watch?v=UnkjINLVVG0&ab_channel=VerenigingRembrandt.

15 10 2021

Oud-bibliothecaris van Sint-Niklaas Luc De Backer, geboren te Sint-Niklaas op 8 maart 1943 overleed te Beveren. Net als zijn voorganger André Stoop had hij een sterke interesse in de *Reynaert*. De Backer was gedurende zijn lange carrière als stadsbibliothecaris (1987-2003) ook penningmeester van de Bibliotheca Wasiana. In die hoedanigheid werkten we als Reynaertgenootschap jarenlang intens met hem samen. Luc De Backer was (ere)voorzitter van Familiekunde Vlaanderen regio Land van Waas en gaf vele publicaties uit over genealogie in het Waasland. We namen afscheid van een integer en gedreven man.

30 10 2021

De nieuwe ANV-voorzitter Jan Lonink, oud-burgemeester van Terneuzen, reikte in de Antwerpse muziektempel Amuz, de voormalige Sint-Augustinuskerk, de Visser-Neerlandiaprijs 2020 uit aan Herman Engels en aan het Reynaertgenootschap. Het Algemeen-Nederlands Verbond (ANV) brengt Nederlanders en Vlamingen samen om elkaar beter te leren kennen, de belangstelling voor elkaar te vergroten en de samenwerking te verbeteren. Het Reynaertgenootschap ontving de prijs 'uit waardering voor de onvermoeibare inzet van het genootschap om de Reynaert te laten leven in het Waasland en daarbuiten en de wijze waarop het jaarboek *Tiecelijn* openstaat naar, en voor Noord en Zuid.' Prof. dr. Frits van Oostrom hield de laudatio. (afb. 3) De tekst ervan werd gepubliceerd in het ANV-tijdschrift *Neerlandia* (jg. 125, 2021, nr. 4, p. 4-7). Rik Van Daele sprak een dankwoord uit (zie p. 240-244).

V.l.n.r. Wilfried Westerlinck, Herman Engels, Yvan De Maesschalck, Rik Van Daele, Frits van Oostrom, ANV-voorzitter Jan Lonink en vicevoorzitter Gui Van Gorp.
Foto's: © Jo De Rammelaere.

Liebrecht Vanbeckevoort zorgde voor een indrukwekkend muzikaal hoogtepunt. Naast het Reynaertgenootschap werd ook dirigent Herman Engels gelauwerd. Hij ontving de onderscheiding als beloning voor zijn inzet om de Vlaamse (romantische) klassieke muziek internationaal te verspreiden, waarmee hij een belangrijke rol vervult om de bekendheid van Vlaamse componisten te vergroten. Het Reynaertgenootschap ontving 10.000 EUR. Met de helft van dit bedrag zal het Reynaertgenootschap in afspraak met het ANV enkele projecten realiseren.

Zie <https://www.anv.nl/nieuws/visser-neerlandiaprijzen-2020-uitgereikt-aan-herman-engels-en-reynaertgenootschap/>.

31 10 2021

Twintig wandelaars namen deel aan de achtste stiltewandeling van het Reynaertgenootschap. Met deze jaarlijkse stiltetocht gaat het Reynaertgenootschap in op de oproep om even terug te keren in en naar onszelf op de dag dat het winteruur wordt ingevoerd. De wandeling wordt vanaf 2021 opgedragen aan Marcel Ryssen (1927-2020), die ruim dertig jaar voorzitter van het Reynaertgenootschap was. De wandelaars liepen langs veld en bos over trage Belseelse wegen en zochten en vonden de Bezekoek, de Weduwe Voswegel en Alfons De Belie; ze lazen gedichten van Frank Pollet en Jana Arns, ontdekten 'Bi Belsele' de enige echte 'boem', gingen 'beewegen' nabij de Boskapel en legden een deel van het traject in stilte af. Vooraf verzamelden zij aan het graf van Marcel Ryssen en Jenny Feys op de Belseelse begraafplaats in aanwezigheid van Marcells zoon en schoondochter voor een kort eerbetoon aan de medeoprichter van het genootschap.

7 11 2021

Op 7 november 1996 werd in Hulst het Intergemeentelijk Project Het Land van Reynaert boven de doopvont gehouden. Wethouder Paul Weemaes was de eerste voorzitter. Dat was in 2021 precies 25 jaar geleden. Door corona kwam er geen viering. Eind 2021 nam oud-gemeentesecretaris van Stekene Georges Van Dooren afscheid van het penningmeesterschap van dit bijzondere, bovenlokale, internationale samenwerkingsverband, dat hij van bij het eerste uur met veel zorg en toewijding op zich nam. Van Dooren is een verwoed verzamelaar van Reynaertboeken.

7 11 2021

In DE SINGEL in Antwerpen vond een huldeconcert 150 jaar Camille Huysmans plaats met de première van de nieuwe creatie *Reinaert fantasie* van Hans Vercauteren door CASCO Phil-The Chamber Orchestra of Belgium. Huysmans (Bilzen, 1871) was volksvertegenwoordiger, burgemeester van Antwerpen, minister van Schone Kunsten, minister van Onderwijs, eerste minister, voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, secretaris van de Tweede Internationale en vossenjager. Om het huldeconcert extra luister te verlenen kreeg componist-dirigent Hans Vercauteren (°1990) de opdracht om een 'pastiche' te componeren op *Van den vos Reynaerde*, een werk waardoor Huysmans zeer gefascineerd was. Vercauteren studeerde compositie bij Wim Henderickx. In 2013 behaalde hij zijn diploma magna cum laude aan het Koninklijk Conservatorium van Antwerpen, waar hij ook orkestdirectie studeerde bij Ivo Venkov en Koen Kessels.

14 11 2021

Tiecelijn 34. Jaarboek 14 van het Reynaertgenootschap werd voorgesteld aan een (vanwege corona) gelimiteerd gezelschap van vijftig aanwezigen in de Bib van Sint-Niklaas. Voorzitter Yvan De Maesschalck verwelkomde, Hilde Reyniers stelde de nieuwe site www.reynaertgenootschap.be voor en

Rik Van Daele sprak een in memoriam Marcel Ryssen uit en presenteerde het nieuwe jaarboek. Gastspreker was redacteur Erwin Verzandvoort. In zijn lezing 'De krullen in de staart van Reynaert' sprak hij over het ontstaan en de groei van zijn eigen Reynaertcollectie. Jaarboek 35 staat in het teken van 'Verzamel(d)ingen' en belicht het ontstaan en de uitbouw van de fabelcollectie van de Amerikaanse jezuïet en hoogleraar Greg Carlson (Creighton University, Omaha, Nebraska, VS). In *Tiecelijn 34* interviewen zes redacteurs zes Reynaert(boeken)verzamelaars (Philippe Proost, Peter Everaers, Erwin Verzandvoort, Etienne De Koning, Noël Slangen en Trude Gielen-Nannes). Er wordt een in memoriam gewijd aan de Amsterdamse romanist en Renartspecialist Etty Nieboer (1936-2020) en aan beeldend kunstenaar Wim De Cock (1932-2020), die tien jaar lang de covertekeningen van *Tiecelijn* maakte.

24 11 2021

Tiecelijnredacteur Sofie Moors ontving voor haar project 'Sofie heeft een droom', dat in oktober-november 2020 in de Bib van Sint-Niklaas plaatsvond, een van de wetenschapscommunicatieprijzen van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten. De prijsuitreiking op 24 november in het Paleis der Academiën in Brussel werd door corona helaas uitgesteld. Sofies masterproef handelde over de *Speelmogelijkheden van de rederijkerskamer De Goudbloem uit Sint-Niklaas. Op basis van De heylighe Genoveva uit het zeventiende-eeuwse verzamelhandschrift K.O.K.W. (nr. 269)*. Op basis van haar onderzoek werkte ze samen met de Bibliotheca Wasiana (o.l.v. documentalist Chris Stoop), de Bib en het Stadsarchief van Sint-Niklase (Patty De Meester) en de bestuursleden van het Reynaertgenootschap Maartje De Wilde (UAntwerpen) en Rik Van Daele (stad Sint-Niklaas) de tentoonstelling *Tijdloze Tragiek. De Goudbloem speelt Genoveva* uit. Het project maakte deel uit van het erfgoedluik van het Landjuweel 2020 dat in Sint-Niklaas zou plaatsvinden.

27 11 2021

Het publieksproject ‘Talen kleuren de wereld’ van de Bib Sint-Niklaas werd bekroond met de Wase Erfgoedprijs 2021. Onder leiding van Pieter Malengier, bestuurslid van het Reynaertgenootschap, werkte de Sint-Niklase Bib in 2019 met vele partners een gevarieerd programma uit rond taal, met tentoonstellingen, workshops, stadswandelingen, de zoektocht naar het mooiste dialectwoord, een dialectencolloquium en nog veel meer. ‘Naast de klassieke erfgoedpartners wist de Bib een grote en diverse groep te bereiken en actief aan het project te binden, waaronder jongeren, anderstaligen en nieuwkomers. Het project zet erfgoed op de plek waar het hoort: te midden van de hedendaagse samenleving.’ (juryrapport). Het Reynaertgenootschap zorgde o.a. voor de Reynaerttussenkomsten van Eddy Levis, Frans de Schepper en Marcella Piessens tijdens het dialectencolloquium dat samen met de vzw Variaties (Veronique De Tier, UGent) werd georganiseerd.

2 12 2021

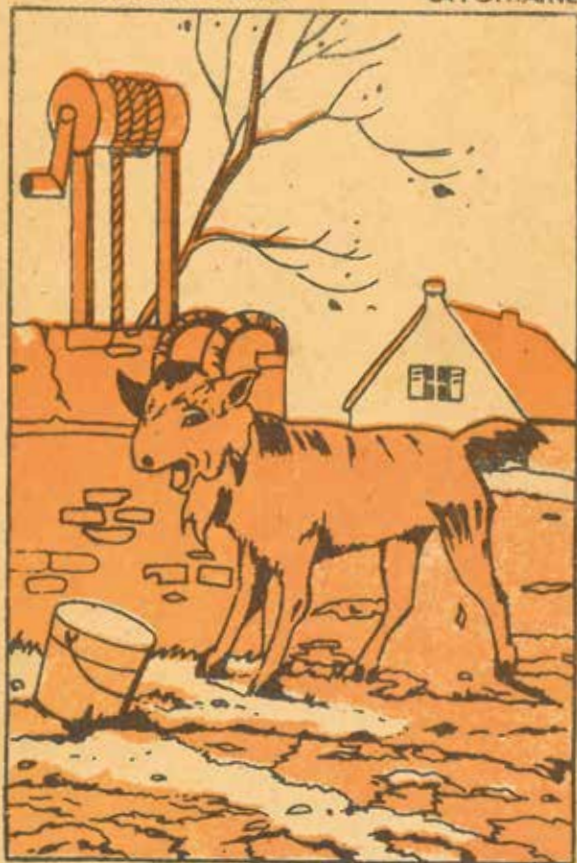
Opening van *North Sea Crossings: Anglo-Dutch Books and the Adventures of Reynard the Fox*, een tentoonstelling die tot 18 april 2022 liep in de The Weston Library van de Bodleian Libraries in Oxford. De expositie en het gelijknamige boek vertellen het verhaal van Engels-Nederlandse uitwisselingen doorheen vele eeuwen door middel van prachtige middeleeuwse manuscripten, vroege prenten, kaarten, dierenverhalen en andere schatten uit de collecties van de Bodleian. Eeuwenlang is de Noordzee een ‘snelweg’ geweest die Groot-Brittannië verbond met zijn Nederlandse burenen. *North Sea Crossings* richtte zich op de periode van de Normandische verovering in 1066 tot de Glorious Revolution van 1688 en onderzocht hoe uitwisselingen tussen Engeland en Nederland de literatuur, boekproductie en instellingen zoals de Bodleian zelf, aan weerszijden van de Noordzee, hebben gevormd. Ze vertelde ook het verhaal van een zeer sluwe ‘Nederlandse’ (beter: ‘Nederlandstalige’) bezoeker, Reynaert de vos. In de nasleep van het vertrek van Groot-Brittannië uit de Europese Unie had deze tentoonstelling ook veel te

vertellen over de voordelen van internationale samenwerking vandaag de dag. Curatoren waren Sjoerd Levelt, Senior Research Associate, Ad Putter, hoogleraar middeleeuws Engels, beiden van de Universiteit van Bristol; en Anne-Louise Avery, schrijver (van o.a. *Reynard the Fox*, Oxford, 2020) en directeur van de educatieve organisatie voor kinderen Flash of Splendor.

Deze kroniek, die zich vooral – maar niet uitsluitend – concentreert op manifestaties waarbij het Reynaertgenootschap en zijn leden betrokken waren, werd samengesteld op basis van de berichten uit de e-brieven 2021 van het genootschap. Deze e-zines zijn beschikbaar op de website van het genootschap. Daar vindt de lezer nog meer doorklikmogelijkheden naar diverse websites. Op de Instagram- en Facebookpagina van het Reynaertgenootschap zijn van enkele van deze manifestaties fotoverslagen te vinden.

Le Renard et le Bouc
De Vos en de Bok

LA FONTAINE

Où est le Renard ?
Waar is de Vos ?